

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 15. jula 2024. godine
Br. ref.: RK 2467/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

zahtevu br. KI219/23

Podnositelj

Ibrahim Bajrami

Ocena ustavnosti rešenja [AC-I-21-0453-Aooo1] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 15. juna 2023. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gérxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnositelj zahteva

- Zahtev je podneo Ibrahim Bajrami iz Grdovca, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnositelj zahteva). Podnosioca zahteva pred sudom zastupa Ramiz Suka, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava ustavnost rešenja [AC-I-21-0453-A0001] Žalbenog veća posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) od 15. juna 2023. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća PKVS, kojim se navodno podnosiocu zahteva povređuju prava i osnovne slobode zahteva zagarantovane članom 31 [Pravo na pravično suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članu 22. (Procesuiranje podnesaka) i članu 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) kao i pravilu 25 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred sudom

5. Podnositac zahteva je putem pošte 2.oktobra 2023.godine, podneo zahtev Ustavnim Sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud). Sud je primio i registrovao zahtev 4. oktobra 2023. godine.
6. Dana 5.oktobra 2023. godine, Predsednica Suda je odlukom [Br. GJR.KI219/23], imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i odlukom [Br. KSH.KI219/23] imenovala je Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Selvete Gérxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Nexhmija Rexhepija i Envera Pecija (članovi).
7. Dana 13.oktobra 2023.godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva i istog dana Sud je o registraciji zahteva obavestio i Posebnu komoru Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu:Posebna komora).
8. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je počeo njegov mandat u Sudu.
9. Dana 25.juna 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudske izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica slučaja

10. Na osnovu spisa predmata Sud primećuje da podnositac zahteva po drugi put podnosi zahtev sudu. Prvi zahtev podnositac je podneo 19. februara 2015. godine, i njega je Sud registrovao sa oznakom KI 17/15. Sud je po tom zahtevu doneo Odluku, da se zahtev briše sa liste, iz razloga "što podnositac nije u roku kompletirao svoj zahtev".
11. Ono što je zajedničko za zahteve KI17/15 i KI219/23, jeste, da se radi o sporu koji je podnositac zahteva pokrenuo i vodio pred većima Posebne komore u vezi sa ostvarivanjem prava na udeo od 20 % od privatizacije Društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku" (u daljem tekstu: DP Ramiz Sadiku).

12. Sud u nastavku ovog rešenja neće predstaviti činjenice zahteva KI17/15, jer je Sud o njemu već odlučio.

Pregled činjenica iz zahteva KI219/23

13. Dana 25. juna 2013. godine, podnositelj zahteva je podneo Posebnoj komori tužbu radi naknade 20% od privatizacije DP „Ramiz Sadiku“. Tužilac je u tužbenom zahtevu istakao „da je bio u stalnom radnom odnosu kod tužene do 1990. godine, kada je rešenjem br. 2/89 od 16. oktobra 1989. godine prekinut njegov radni odnos“.
14. Dana 8.juna 2021.godine, Specijalno veće PKVS, donelo je rešenje [C-II-13-0181-Cooo1], kojim je tužbeni zahtev podnositelja odbaceno kao neprihvatljiv, navodeći:

„Član 42. tačka 2. Zakona o Specijalnoj komori predviđa da stranka koja navodi neku činjenicu ili događaj nosi teret dokazivanja, kako bi dokazao istinitost takvog navoda, podnoseći podneske ili podnoseći materijalne dokaze (dokumentovane, fizičke i/ili dokazne).“

Tačka 3. Zakona propisuje da stranka koja navodi neku činjenicu ili događaj ima razložnu mogućnost da podnese ili predala materijalne dokaze kako bi podržala takav navod, ukoliko takva stranka ne uspe da podnese ili predala takve dokaze, onda se ocenjuje da stranka nije pružala teret dokazivanja u vezi sa takvim navodom.“

U skladu sa članom 7. Zakona o parničnom postupku, stranke su dužne da predaju sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahteve i da predlažu dokaze kojima se konstatuju takve činjenice. Drugim rečima, bilo ko, ko kaže nešto mora to i da dokaže (ei incumbit probatio qui dicit).

Specijalna komora, nakon što je razmotrila predatu žalbu i ostale spise predmeta, konstatovala je da tužbu treba odbaciti kao neprihvatljivu.“

15. Podnositelj zahteva je podnio žalbu Žalbenom veću PKVS na rešenje [C-II-13-0181-Cooo1], Specijalnog veća PKVS, navodeći „povrede građanskog postupka, pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja kao i zbog pogrešne primene materijalnog prava“.
16. Dana 15.juna 2023.godine, Žalbenog veća PKVS donelo je rešenje [AC-I-21-0453-Aooo1], kojim je žalbu podnositelja odbijeno kao neosnovanu, navodeći:

„Odredbom člana 74. stava 2. Zakona o Specijalnoj komori (ZSK) ističe se da: „Svaki poverilac preduzeća koji je podneo blagovremeno zahtev Agenciji i koji oštećen odlukom odbora za likvidaciju može da ospori dati odluku podnošenjem prigovora protiv Agencije Specijalnoj komori u roku od trideset (30) dana od prijema odluke.“

Zasnivajući se na gore pomenutoj odredbi, Žalbeno veće ocenjuje da je tužilac, bez iskorišćavanja mogućnosti da nakon započinjanja procesa likvidacije podnese svoj zahtev pri Organu za likvidaciju, koji u slučaju odbijanja može da se

pobje podneskom u SKVS-u, podneo je tužbu direktno SKVS-u, što u konkretnom slučaju njegovu tužbu čini neprihvatljivom“.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnositac zahteva navodi, da se rešenjem Žalbenog veća PKVS, povređuju njegova prava garantovana članom 31 Ustava.
18. Međutim, podnositac zahteva povrdu člana 31 Ustava obrazlaže isključivo sa navodom „*da se rešenjima veća PKVS povređuju prava iz člana 31. Ustava Republike Kosovo – nepristrasno suđenje jer su Veća PKVS zaključila da nisam bio radnik DP Ramiz sadiku*“.
19. Podnositac se obraća Sudu na sledeći način, „*ovim zahtevom želi da ostvarim pravo na nadoknadu plata koje je regulisano Uredbom i pozitivnim zakonskim odredbama.*“

Relevantne Ustavne odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. „*Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
[...]*”

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi o prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom o Radu.
21. U tom smislu, Sud se prvenstveno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju da:

“*1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

22. Pored gore navedenih kriterijuma, Sud se takođe poziva i na uslove o prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47 (Individualni zahtevi), 48 (Tačnost podneska) i 49 (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48
(Tačnost podneska)

“Podnositelj podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnositelj primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljenja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zákona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.”

23. U vezi sa ispunjenjem gore navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnositelj zahteva: (i) Ovlašćena strana; (ii) osporava jedan akt nekog javnog organa, odnosno rešenje [AC-I-21-0453-A0001], Žalbenog veća PKVS, od 15.juna 2023.godine. (iii) iscrpeo je sva pravna sredstva koja su mu bila dostupna u skladu sa zakonom; (iv) jasno je objasnio prava i slobode za koje on smatra da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48 Zakona; kao i (v) Podneo je zahtev u skladu sa zakonskim rokom koji je propisan u članu 49 Zakona.
24. Pored toga, Sud razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani u pravilu 34 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika o Radu. Pravilo 34 (2) Poslovnika o Radu propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri neki zahtev, uključujući i uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan, gde se precizira da:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnositelj/tejka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.”

25. Gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i na osnovu prakse Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglašiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu. (vidi slučajeve Suda KIo4/21, podnositeljka zahteva Nexhmije Makolli, Rešenje o

neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; i [KI175/20](#), podnositelj zahteva [Kosovska Agencija za Privatizaciju](#), Rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).

26. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglašiti neprihvatljivim kao "očigledno neosnovan" u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može da sadrži. S tim u vezi, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o "očigledno neosnovanim navodima". Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi "četvrtog stepena"; (ii) navodi koje karakteriše "jasno ili očigledno odsustvo povrede"; (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi" navodi; i na kraju, (iv) "konfuzni i nejasni" navodi.
27. U tom kontekstu i, u daljem tekstu, kako bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno kako bi u okolnostima konkretnog slučaja ocenio da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva. Tokom procene navoda podnosioca zahteva Sud će primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
28. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud podseća da je podnositelj zahteva pokrenuo i vodi postupak pred većima Posebne komore Vrhovnog suda smatrajući da on kao bivški radnik "DP Ramiz Sadiku", ima pravo na ideo od 20 % od privatizacije preduzeća u kome je on, kako navodi, radio sve do 1990 godine, na poziciji glavnog kuvara. Oba veća Posebne komore su njegov tužbeni zahtev odbili, smatrajući da njegov zahtev ne ispunjava uslove propisane zakonom, jer je *tužilac, bez iskorišćavanja mogućnosti da nakon započinjanja procesa likvidacije podnese svoj zahtev pri Organu za likvidaciju*".
29. Međutim, i pored navoda o povredi člana 31 Ustava, Sud mora da navede da je u zahtevu u potpunosti izostalo razjašnje navoda o povredi člana 31 Ustava. Konkretnije jedino što je zastupnik podnosioca zahteva naveo u zahtevu u cilju opravdanosti povrede jeste „*da je do povrede došlo jer su Veća PKVS zaključila da nisam bio radnik DP Ramiz sadiku.*“
30. Sud navodi da sama konstatacija o navodnoj povredi člana 31 Ustava nije sama po sebi dovoljna, kako bi Sud mogao da u okolnostima konkretnog slučaja i navoda zaključi da su veća Posebne komore na bilo koji način povredila član 31 Ustava.
31. Dakle, Sud nalazi da u zahtevu nije data nikakva detaljna analiza u vezi sa tvrdnjama o povredi prava zagarantovanih navedenim članom Ustava ili obrazloženja o prihvatljivosti i merituma zahteva. Uz to, u zahtevu je samo pomenut član 31 Ustava, a da pri tome nije dat opis kako su osporena rešenja veća Posebne komore rezultirala povredom prava i sloboda koje su zagarantovane navedenim članom Ustava.
32. U prilog tome Sud posebno naglašava, da je podnositelj zahteva, u postupku pred Ustavnim sudom, bio zastupljen od strane zastupnika advokata, od koga se očekuje da ima saznanja u vezi sa proceduralnim kriterijumima koji se trebaju ispuniti prilikom podnošenja nekog zahteva pred Ustavnim sudom a koji se tiču prihvatljivosti istog. Šta više, on je imao ne jednu, već dve mogućnosti da izgradi slučaj za podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom, što svakako on nije učinio.

33. U smislu ovoga, Sud podseća da na osnovu ustaljene prakse ovog Suda ali i sudske prakse ESLJP-a, Sud proglašava zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovan kada su navodi “*nepotkrepljeni ili neobrazloženi*” navoda, ili kada se ispunji jedan od dva karakteristična uslova, odnosno:
- kada podnositelj zahteva samo citira jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući kako su one povređene, osim ako je to jasno očigledno na osnovu činjenica i okolnosti slučaja (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a: [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. [4241/03](#), odluka od 31. maja 2005. godine; i [Baillard protiv Francuske](#), br. [6032/04](#), Odluka od 25. septembra 2008. godine);*
 - kada podnositelj zahteva ne iznese ili odbije da iznese materijalne dokaze u prilog svojih navoda (ovo se posebno odnosi na odluke sudova ili drugih unutrašnjih organa), osim kada postoje izuzetne okolnosti koje su van kontrole koje ga sprečavaju u tome (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da sudu dostave dokumente iz spisa predmetnog zatvorenika) ili ako sam sud ne odluči drugaćije (vidi, slučaj Suda: [KI166/20](#), podnositelj zahteva [Ministarstvo Rada i socijalne zaštite](#), rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 42).*
34. U ovom konkretnom slučaju, podnositelj zahteva tvrdi da je osporenim rešenjima došlo do povrede prava i sloboda koje su zagarantovane gore navedenim članom, ali ne razrađuje dodatno kako i zašto je došlo do povrede ovih relevantnog člana. S tim u vezi, Sud podseća da je on dosledno isticao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP i njihovo pominjanje nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva treba da osiguraju obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, slučajeve Ustavnog suda: [KI175/20](#), podnositelj zahteva [Kosovska Agencija za Privatizaciju](#), rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 81; KI166/20, citirano iznad, stav 52; i [KI04/21](#), podnositelj zahteva [Nexhmije Makolli](#), citirano iznad, stavovi 38-39).
35. U smislu ovih činjenica, Sud primećuje da podnositelj zahteva nije uspeo da jasno naglasi svoje navode o povredi prava i sloboda zagarantovanih Ustavom i shodno tome, nije ispunio uslove propisane članom 48. Zakona u vezi sa pravilom 34(1) (d) Poslovnika (vidi, slučaj Ustavnog suda: KI95/19, gore citiran, stav 33; KI157/21, gore citiran, stav 32).
36. Stoga, Sud zaključuje da podnositelj zahteva u obrazloženju svog navoda o povredi prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članom 31 Ustava nije ispunio zahteve iz stava (2) pravila 34 Poslovnika o Radu u vezi sa obrazloženjem i detaljnim argumentima u vezi sa prihvatljivošću i meritumom njegovog zahteva.

Zaključak

37. Na kraju, Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom člana 31 Ustava kvalificuju kao navodi “*četvrtog stepena*” i isti su očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, stoga se zahtev proglašava neprihvatljivim kao očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je to i propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud skladu sa članom 113. 7 Ustava i članovima 20 i 47. Zakona i u skladu sa pravilom 34. (1) (d) Poslovnika o radu, dana 25.juna 2024. godine, jednoglasno,

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

